

בס"ד. שיחת* אור ליום ועש"ק פ' כי-תצא, י"ג אלול ה'תנש"א

— אחרי תפלת ערבית —

בלתי מוגה

א. לכל לראש יש להתחיל בענין שהזמן גרמא — שיום זה הוא זמן החתונה של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר.

ובפרט שענין זה קשור גם עם "פותחין בברכה", ובוזה גופא — ברכה שלמעלה ממדידה והגבלה.

ובהקדמה — שבברכה עצמה יש כמה דרגות, עד להדרגא של "מאה ברכות"², שגם דרגא זו היא במדידה והגבלה. וגם אם נפרש ש"מאה ברכות" לאו דוקא, אלא הכוונה לענין הריבוי, יש כאן עדיין ענין של הגבלות, כמודגש בכך שרבינו הזקן בשו"ע שלו³ מונה החשבון דמאה ברכות שחייב אדם לברך בכל יום; ונוסף לזה, ישנה ברכה שהיא למעלה ממדידה והגבלה.

ואף שברכה שלמעלה ממדידה והגבלה היא לכאורה ברכת כהנים, שבה נאמר "ואני אברכם"⁴ — מ"מ, גם ברכת כהנים היא במדידה והגבלה, להיות עבודת הכהנים⁵, אשר כל עבודה של הכהנים היא דוקא במדידה והגבלה, כולל אפילו עבודת הכהן גדול בקודש הקדשים, שכל פרט שבעבודה זו צריך להיות באופן ד"לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו"⁶, שזהו"ע של מדידה והגבלה, ואפילו בנוגע להקטרת הקטורת (גם בקה"ק) מצינו⁷ ש"מלמדין אותו הזהר .. שמא תכרה", אשר דבר זה גופא מורה על מדידה והגבלה.

ובענין זה יש מעלה בשמחת חתן וכלה — שזוהי השמחה דיום זה — ששמחה זו היא למעלה מכל מדידה והגבלה, כנראה בפשטות.

ובפרט⁸ שמקשרים שמחה זו עם "מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה"⁹, היינו, ששמחת חתן

(4) נשא ו, כו. וראה לקו"ת נשא כו, א ואילך. ובכ"מ.

(5) ראה תענית כו, ב.

(6) פ' ראה יג, א.

(7) יומא נג, רע"א.

(8) שהרי סו"ס גם בשמחת חתן וכלה יש לכאורה הגבלות, כמדובר כמ"פ.

(9) נוסח ברכת אירוסין ונישואין (ע"פ ירמ" לג, יו"ד-יא).

(* כמה ענינים בשיחה זו נכללו בקונטרס "משיחות ש"פ תצא, י"ד אלול" שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ונדפס לקמן ע' 227 ואילך. — לשלימות הענין באה בהוצאה זו רשימת השיחה ע"פ סרט-הקלטה.

(1) ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ד ע' 641 בהערה (ד"ה פותחין בברכה).

(2) מנחות מג, ב. וראה המשך חייב אדם לברך תרל"ח. ועוד.

(3) או"ח רסמ"ו.

וכלה קשורה עם "מהרה ישמע" דשמחת הגאולה, ששמחה זו היא בודאי למעלה מכל מדידה והגבלה, וכמובן וגם פשוט.

ב. ויש לקשר זה — כרגיל — עם פרשת השבוע, שהתחלתה "כי תצא למלחמה וגו'":

נתבאר בהתוועדות הקודמת¹⁰ דיוק לשון הכתוב "כי תצא למלחמה וגו'" — שמשמעותו שהדבר מוטל בספק אם יצא למלחמה אם לאו — מכיון שיהודי מצד עצמו אין לו עסק עם מלחמות; יהודי מקבל את כל עניניו באופן של מנוחה ושמחה ("אין אַ גלאַטן אופן, אַ רואיקן אופן, און אַ פריילעכן אופן"), עד מתוך שמחה שלמעלה מכל מדידה והגבלה, כיון שמקבל כל הענינים "מידו המלאה הפתוחה הקרושה והרחבה"¹¹.

ג. ובעומק יותר:

"כי תצא (ל)מלחמה" — רומז גם על הצמצום, כי, ענין הצמצום הוא כמו מלחמה (כביכול) עם הדבר שבו נעשה הצמצום.

וזהו שיהודי הוא למעלה מענינים של "מלחמה" — למעלה מכל עניני מדידה והגבלה, כולל גם מדידה והגבלה דענין הצמצום — כיון שמציאותו של יהודי היא אותה מציאות ("די זעלבע מציאות") כמו הקב"ה בעצמו, כפי שהוא למעלה מהצמצום, ובזה גופא — לא רק למעלה מהצמצום שבכחינת עיגול, אלא גם למעלה מהצמצום שבכחינת מרובע (כמדובר כמ"פ בהתוועדויות דשנים שלפנ"ז¹² מ"ש בספרי קבלה (אע"פ שבחסידות מדובר אודות זה מעט מאד)¹³ שגם לפני צמצום הראשון שהוא באופן דעיגול, ישנה ההגבלה והצמצום באופן דמרובע).

ועאכ"כ שיהודי הוא למעלה מכל ענין של יציאה ("תצא") ממציאותו — כפי שהיא קשורה עם מציאותו של הקב"ה בעצמו — וביאה וכניסה לעולם, אשר, עם היותו עולמו של הקב"ה, הרי אין זה הקב"ה בעצמו ("דאָס איז ניט דער אויבערשטער אַליין").

והסיבה לכך שיהודי יוצא ממציאותו כפי שהיא לפני הצמצום כו' ויורד ובא לעוה"ז התחתון, היא, שבביל מילוי הכוונה והתכלית ד"ושבית שביו", היינו, שתמורת זה ש"הבן הבכור לשניאה"¹⁴, דקאי על עשו, ששרשו מעולם

10) שיחת יום ג', יו"ד אלול ס"ח (לעיל) וש"פ תצוה ס"כ ואילך (שם ע' 1338 ואילך).
ד"ה החדוש תשמ"ז ס"ד (סה"מ מלוקט ח"ב ע' רפה).

11) נוסח ברכה השלישית דברכת המזון.

12) ראה ד"ה באתי לגני תשמ"ה

(התוועדויות תשמ"ה ח"ב ע' 1097), ושיחות

וש"פ יתרו סל"ז ואילך (שם ע' 1221 ואילך),

13) ראה סה"מ תרנ"ט ע' עז בהערה ד"ה רושם. וש"ג.

14) פרשתנו כא, טו.

התהו שלפני עולם התיקון, יתגלה אמייתת הענין ד"ראשית¹⁵ אונו לו משפט הבכורה¹⁶ — יעקב דוקא, כיון שלאמיתתו של דבר, בשרש שרשו, קודם עולם התיקון לעולם התהו, כי עולם התהו קשור עם בחי' עיגולים, ועולם התיקון קשור עם בחי' המרובע שלפני העיגול.

ד. ויש להוסיף בזה, שכיון שיהודי מצד עצמו הוא למעלה מכל מדידה והגבלה, ואעפ"כ, יוצא ממציותו ובא לעולם שהוא במדידה והגבלה — הרי כל הענינים שלמעלה ממדידה והגבלה נמשכים במדידה והגבלה של כלי האדם, שעיי"ז יהי' בכחו לקבל, והיינו, שנשאר בזה התוקף שלמעלה ממדידה והגבלה, וביחד עם זה, הרי זה נמשך ובא בכלי האדם.

וזהו גם הדיוק בנוסח הברכה — "ידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה":

התחלת ההשפעה היא מ"ידך" — ידו של הקב"ה בעצמו, שזהו"ע שלמעלה מכל מדידה והגבלה, ולאח"ז ממשיכים "ידך" המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, היינו, ש"ידך" (שלמעלה ממדידה והגבלה) יש לה תוארים, והתוארים הם במספר ארבע (שרומזים על ארבע אותיות דשם הוי"ו¹⁷) שזהו"ע של מדידה והגבלה.

וזהו גם שההשפעה לבני" באה במדידה והגבלה דמספר ארבע (מספר הכלים¹⁸) — הן בנוגע לכללות בני" שנמצאים בארבע כנפות הארץ נכמודגש בענין "קייבוץ גליות" — "אין וועלכן מ'קאכט זיך"¹⁹ — "קבצנו יחד מארבע כנפות הארץ", אשר, עם היותם מרוחקות זו מזו, הרי זה בכל זאת במדידה והגבלה, והן בנוגע לכאו"א מישראל²⁰, כמודגש בכך שכאו"א מבני" חייב בציצית על בגד של ארבע כנפות דוקא, והיינו, שגם כאשר מספר הכנפות שבבגד הוא "למעלה ממדידה והגבלה", ועכ"פ יותר מד', אין מטילים ציצית

17 ראה סידור יעב"ץ במקומו. לקו"ש

ח"כ ע' 576 הערה 20.

18 ראה לקו"ש חכ"ו ע' 46, ובהנסמן

שם בהערה 34.

19 כמדובר כמ"פ, שצריכים לדבר וללמוד אודות ענין זה, עם כל הפירושים שבזה, הן בפנימיות התורה והן בנגלה דתורה, ו"כל המוסיף מוסיפין לו".

20 שגם הוא כלול מארבע כנפי הארץ, שהרי "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם" (סנהדרין לו, סע"א — במשנה).

15 שם, יו.

16 להעיר מהשייכות ד"בכורה" לזמן דלעתיד לבוא — כפי שמבאר הצמח-צדק במאמר חסידות ד"ה ענין יוסף ואחיו — אוה"ת מקץ שדמ, א) שלעתיד לבוא "יחזור להיות העבודה בככורים".*

* אע"פ שמובא בתניא פ"ג (ע, ב) — בשם האריז"ל) בביאור הכתוב "והכהנים הלויים" (יחזקאל מד, טו) — "שהלויים של עכשיו יהיו כהנים לעתיד" (ראה גם שיחת כ"ף מנ"א שנה זו ס"ה הערה 37 (לעיל ע' 155)).

אלא "בארבע כנפות המרוחקות זו מזו" (כמ"ש בשו"ע הלכות ציצית²¹) — כיון שכל עניני בני צריכים להיות באופן של עולם התיקון, שקשור עם הענין דמרובע (ארבע) דוקא (דלא כעולם התוהו שקשור עם הענין דעיגולים, כנ"ל ס"ג).

ה. אמנם, תכלית הכוונה היא שיתבטלו כל הענינים של מדידה והגבלה, כולל ובמיוחד המדידה וההגבלה שבני"י נמצאים בגלות,

ובפרט שגם כאשר יהודי נמצא בגלות הרי זה באופן ששונא ("ער האָט פיינט") את הגלות (כלשון הכתוב "והי' הבן הבכור לשניאה"), כי, בידעו שזהו"ע של "גולה", שחסר שם גילוי האל"ף ד"אלופו של עולם"²², נעשה אצלו רגש של שנאה להגלות, שנאה אמיתית ושנאה עמוקה ("אַן אמת'ע שנאה און אַ טיפע שנאה"),

ועוד זאת — בלשון הכתוב²³ "אשר שנא הוי' אלקיך" — שהקב"ה שונא את הגלות עוד יותר ממה שבני"י שונאים את הגלות, שכן, הקב"ה יודע את כל הענינים שחסרו לבני"י בעת היותם בגלות, עוד יותר ממה שהם עצמם יודעים מה שנחסר להם! ואע"פ שכבר הסבירו לכאו"א מישראל שמעמד ומצב הגלות הוא היפך כל התכלית והיפך כל הענינים וכו', מ"מ, להיותו נשמה בגוף, הרי כל ההסברים אינם אלא במדידה והגבלה, ובמילא נשאר עדיין ענין בלי-גבולי (בשליטת ענין הגלות) שלא הצליחו ("מ'האָט נאָך ניט באַוויזן") להסבירו; אלא, דכיון שיודע בפשטות שגלות היא מציאות כזאת "אשר שנא הוי' אלקיך", הרי זה מספיק עבורו שגם הוא ישנא את הגלות,

ומצד שנאתו להגלות — אינו זקוק לשום הסברה נוספת, ובא תיכף ומיד ומונח כולו בעבודה לעשות מ"גולה" "גאולה" — ע"י הוספת אות אחת ויחידה, אל"ף, אבל אות אחת ויחידה זו עושה מ"גולה" — "גאולה", ובגאולה גופא — מעמד ומצב נעלה יותר, בעילוי אחר עילוי, כמדובר כמ"פ.

וכל זה נעשה תיכף ומיד — "לא עיכבן המקום אפילו כהרף עין"²⁴, תוך כדי דילוג וקפיצה ("איבער-שפרינגען") על כל הענינים של סדר השתלשלות, כמ"ש²⁵ "מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות", וכידוע²⁶ שיש "דילוג" ברגל א', ויש "קפיצה" בב' רגלים, ובודאי שהקב"ה עושה שאצל כאו"א מאתנו יהי' מעמד ומצב של "קפיצה" בב' רגלים — שתיכף ומיד ממש מקפצים למעמד ומצב של גאולה, ולמעלה יותר — למעמד ומצב של "יחידו", ולמעלה יותר

24) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

25) שה"ש ב, ח.

26) ראה לקו"ת שה"ש טו, סע"ב. וש"נ.

21) או"ח רס"י. שו"ע אדה"ז שם ס"ב"ג.

22) ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך

לה, ג. ובכ"מ.

23) פ' שופטים טז, כב.

— למעמד ומצב של "יחידו של עולם", ולמעלה יותר — למעמד ומצב שנעלה מכל תוארים וגבולים,

כן תהי' לנו, ביחד עם כאו"א מישראל וכלל ישראל, ובפרט אלה הנמצאים כאן, בבית שמגדלין בו מעשים טובים, בית שמגדלין בו תורה, ובית שמגדלין בו תפלה, שזהו הד' אמות שבהם נמצאים אנו עכשיו, ובפרט שמד' אמות אלו נעשה בית רחב שיש בו כו"כ פעמים ד' אמות, ויתרחב עוד יותר — ע"ד שמצינו²⁷ בנוגע לירושלים שלעתיד לבוא תתרחב למעלה ממדידה והגבלה, ומזה מובן שדוגמתו יהי' בכל בית-כנסת, בכל בית-מדרש, ובכל בית מעשים-טובים,

ועוד זאת — כמוזכר לעיל²⁸ שכאו"א מבנ"י עומד כבר על גג בית המקדש, ועאכו"כ על גג הבתים הדומים לביהמ"ק, ומכריז ומודיע שהקב"ה אומר: "ענוים הגיע זמן גאולתכם"²⁹, "ס'איז שוין אָנגעקומען", ויתירה מזה — כמ"ש בלקו"ת³⁰: "להגיע", ומפרש בחצאי-עגול: "אָן רירען בל"א"³¹, מלשון נגיעה, נגיעה כזו שעל ידה מתאחדים עם הדבר שנוגעים בו.

ולהעיר, שעד"ז מצינו גם בנוגע לגאולת פורים (ד"אכתי עבדי אחשוורוש אנן"³²) — שהתחלת הגאולה היתה עי"ז ש"ותגע בראש השרביט"³³ של המלך ("מלכו של עולם"³⁴) אחשוורוש (ש"אחרית וראשית שלו"³⁵).

והענין בזה — שכדי שענינו של המלך יהי' נקלט אצלו, צריכה להיות ההתחלה באופן של נגיעה בשרביט המלך בלבד (אבל, גם השרביט של המלך קשור עם מעלת המלך ויפיו, "מלך ביפיו תחזינה עיניך"³⁶), ובוה גופא רק "בראש השרביט"³⁷, אבל, נגיעה זו היא באופן שנבלע לגמרי (בהיותו נשמה בגוף) ב"ראש השרביט" דמלכו של עולם ש"אחרית וראשית שלו", שהו"ע חיבור ההפכים ד"אחרית" ו"ראשית" כפי שהם (לא מציאות בפ"ע, כ"א) "שלו", ועד שנכללים בתיבת "אחשוורוש", שאין בה התיבות "אחרית" ו"ראשית" אלא ברמז בלבד.

ובהתאם לכך נעשה גם המעמד ומצב ד"אכתי עבדי אחשוורוש אנן"

(34) יל"ש אסתר רמז תתרנו (בתחילתו).

ועוד.

(35) מדרש — הובא במאו"א א, קפב.

וראה גם הנסמן בסה"מ מלוקט ח"ה ע' קצג

הערה 45.

(36) ישע"י לג, יז.

(37) ראה גם תו"א מג"א צג, סע"ד ואילך.

ובכ"מ.

(27) ב"ב עה, ב.

(28) ראה גם שיחת יום ג', יו"ד אלו"ס ס"י

(לעיל ע' 214).

(29) יל"ש ישע"י רמז תצט.

(30) ר"פ שמיני (יח, סע"א).

(31) להעיר, שזהו מהמקומות הראשונים

בלקו"ת שבהם נתפרשה תיבה ב"זשארגאן".

(32) מגילה יד, א.

(33) אסתר ה, ב.

למעלותא — שמתגלה אצל כאו"א מבנ"י איך שהוא "עבד" למי ש"אחרית וראשית שלו", כיון שבתור עבד ממלא הוא את השליחות בעוה"ז התחתון, שנקבע ע"פ הגדרים ד"אחרית" ו"ראשית" ומה שבינתיים.

ו. וכדי למהר עוד יותר את היציאה ממדידות והגבלות של הגלות, תיכף ומיד ממש — מקשרים זה גם עם נתינה לצדקה, ליתן לכאו"א שליחות לצדקה.

ולהעיר, שבכתיבת הצדקה ישנם ב' הענינים דמשפיע ומקבל, שזהו גם הענין דחתן (משפיע) וכלה (מקבל), שלכן אמרו חז"ל³⁸ "הכלה הופכת את פני' ואוכלת", לפי שהכלה אינה אוכלת משלה, אלא משל החתן וכיו"ב.

וכן הוא בנוגע לכאו"א מישראל שהוא בבחינת "כלה" להקב"ה — החל מהענין דאירוסין כפי שהי' במתן תורה, ועד לענין הנישואין כפי שהי' לעתיד לבוא, כדאיתא במדרש רבה שמות (בפרשת בא³⁹) ש"העולם הזה אירוסין היו .. אבל לימות המשיח יהיו נישואין",

שאז (בימות המשיח) יהי' יחוד ב' הענינים דחתן וכלה, משפיע ומקבל, באופן שלא תהי' כל סתירה ביניהם, כיון שאז מתאחדים כל ההפכיים ביחד, ומכולם יחד נעשית מציאות אחת ויחידה — נקודת האחדות דהקב"ה כפי שהוא בבחינת "יחיד", שלמעלה מבחינת "אחד" (כי, "אחד" כולל ז' הרקיעים וארץ וד' רוחות העולם⁴⁰, ואילו "יחיד" הוא למעלה מזה⁴¹), ויתירה מזה — שהרי גם "יחיד" הו"ע של "דרגא" — עצמותו ומהותו ית' שלמעלה גם מבחינת "יחיד" (לא רק "יחידו של עולם", כפי שה"יחיד" נמשך בעולם, אלא למעלה גם מבחי' "יחיד" כפי שהוא אצל הקב"ה בפ"ע),

ודוגמתו גם בנוגע לנשמות ישראל — שגם בחינת ה"יחידה" הקשורה עם משיח צדקנו (כידוע⁴² שמשיח הוא נשמת ה"יחידה" של כל העולם כולו) אינה אלא שם של הנשמה⁴³ (כדאיתא במדרש⁴⁴ "חמשה שמות נקראו לה .. יחידה"), ואילו הנשמה עצמה כפי שהיא למעלה מ"שם", היא למעלה מכל חילוקי דרגות, למעלה גם מבחינת "יחיד", כיון שהיא קשורה עם עצמותו ומהותו ית'.

ויש להוסיף שכן הוא גם בנוגע לצדקה — שהרי מצינו כתוב אחד⁴⁵ אומר "לא יחדל אביון מקרב הארץ", ובמילא, יצטרכו תמיד לתת צדקה, וכתוב

42) רמ"ז לזח"ב מ, ב. ולזח"ג רס, ב. ועוד.

43) ראה סה"מ תרצ"ו ס"ע 56. וש"נ.

44) בי"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לז.

45) פ' ראה טו, יא.

38) פסחים פו, א (במשנה). וראה גם לקו"ת צו ז, ריש ע"ד.

39) ספ"טו. וראה לקו"ת שה"ש מח, א.ב. ובכ"מ.

40) ראה שו"ע ואדה"ז או"ח סס"א ס"ו.

41) ראה תו"א וארא נה, ב. ובכ"מ.

אחד⁴⁶ אומר "אפס כי לא יהי' בך אביון"? — והתיווך בזה⁴⁷, ע"פ הידוע⁴⁸ שלעתיד לבוא גופא תהיינה שתי תקופות. ונמצא, שבתקופה הראשונה יהי' עדיין מעמד ומצב של משפיע ומקבל, משא"כ בתקופה השני' כו'.

ועד"ז בנוגע לנתינת הצדקה גופא⁴⁹ — שדין נתינת צדקה הוא רק למי שיש לו פחות ממאתיים זוז⁵⁰, עד קצ"ט זוז, בגימטריא "צדקה"⁵¹; וכאשר נותנים לו זוז אחד, שאז יש לו מאתיים זוז (הגימטריא ד"צדקה" בתוספת זוז אחד) — פטורים מליתן לו צדקה, כיון ששוב אינו עני, אלא הוא בגדר "בעל-הבית", ואדרבה — הוא נעשה זה הנותן צדקה להעניים שמסביב לו.

ז. ובהמשך להאמור לעיל (ס"א) אודות יום חתונתו של נשיא דורנו — יש לפרסם, שמן הראוי, שכל אלה העורכים חתונות בימים אלה יוסיפו שמחה בהחתונות, ועד לשמחה גדולה, ומה טוב — להוסיף גם במספר הסעודות, כולל ובמיוחד — לערוך סעודת עניים, כפי שהי' מנהג ישראל בזמנים שעברו, שבכל חתונה היתה סעודה גם בשביל עניים, ודוקא שם היו נותנים מן המובחר⁵².

וענין זה שייך גם לאלה שכבר ערכו את חתונתם בימים שלפנ"ז ונמצאים באמצע שבעת ימי המשתה, ועאכו"כ אלה שיערכו את חתונתם בימים שלאח"ז, ובפרט ביום הראשון בשבוע (או במוצאי שבת), שבו "קיימא סיהרא באשלמותא"⁵³ דחודש אלול — ר"ת "אני לדודי ודודי לי"⁵⁴, שזהו"ע החתונה, שלכן נעשה יחוד שלם, הן "אני לדודי", מלמטה למעלה, והן "דודי לי", מלמעלה למטה,

וכן אלה העורכים חתונות ביום זה, יום הי"ג בחודש אלול, בגימטריא "אחד",

— ויה"ר שכאו"א יגלה בעצמו הענין ד"שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד"⁵⁵, כפי שאמרו זה-עתה בתפלת ערבית, ויאמרו זה עוד הפעם בקריאת שמע על המטה. וכדאי ונכון שאמירת קשעהמ"ט ביום זה תהי' בכוונה יתירה

ושער המצות להאריז"ל פ' ראה (בשם הר"א

46) שם, ד.

זכות — בעל ס' יוחסין). מגלה עמוקות

47) ראה גם התוועדויות תשמ"ז ח"ד ע'

עה"ת פ' ראה עה"פ (יד, כב) עשר תעשר (גו,

322 הערה 36. תשמ"ט ח"ד ע' 321. ועוד.

ג). ועוד.

48) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 198 ואילך.

52) ראה חופת חננים ס"ז.

ועוד.

53) זהר ח"א קנ, רע"א. ח"ב פה, רע"א.

49) ראה גם התוועדויות תשמ"ט ח"ב

ועוד. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

ס"ע 460 ואילך.

54) שה"ש ו, ג ובשעה"פ עה"פ. ועוד.

50) פאה פ"ח מ"ח. רמב"ם הלי' מתנות

55) ואתחנן ו, ד.

עניים פ"ט הי"ג. טושו"ע יו"ד ר"ס רנג.

51) קול הרמ"ז על המשנה פאה שם,

מיום שלפנ"ז, ומה טוב — אפילו בכוונה יתירה מק"ש בתפלת ערבית (אע"פ שק"ש שבתפלת ערבית חיובה מן התורה, משא"כ קשעהמ"ט כו') — שיוסיפו כולם בהשמחה, ובאופן שהשמחה תהי' קשורה עם סעודת עניים, שזהו"ע דמצות הצדקה, וכפי שנסיים גם עכשיו — כרגיל — בעשיית כאו"א מאתנו וכאו"א מכם שליח ליתן לצדקה.

ועוד והוא העיקר — שמריבוי הדברים האמורים יבואו למעשה בפועל, ו"המעשה הוא העיקר"⁵⁶, ה"מעשה" של גאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכאו"א מהנוכחים שטר של דולר, כדי לתתו (או חילופו) לצדקה].

